

**Vzdělávací program
specializačního vzdělávání
v oboru**

KLINICKÁ PSYCHOLOGIE

**Vzdělávací program
specializačního vzdělávání pro
PSYCHOLOGA VE
ZDRAVOTNICTVÍ**

**S účinností od 1.9.2024
(Věstník MZ 9/2024)**

Obsah

1. Cíl specializačního vzdělávání	2
2. Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání	2
2.1. Vstupní podmínky	2
2.2. Průběh specializačního vzdělávání	3
3. Učební osnova	4

3.1. Učební osnova základního kmene – minimálně 24 měsíců.....	4
3.1.1. Učební osnova teoretické části	4
3.1.2. Učební osnova teoreticko-praktické části.....	6
3.1.3. Učební osnova praktické části.....	6
3.1.4. Ukončení základního kmene	7
3.2. Učební osnova vlastního specializovaného výcviku – minimálně 24 měsíců	8
3.2.1. Učební osnova teoretické části	8
3.2.2. Učební osnova teoreticko-praktické části.....	9
3.2.3. Doporučené kurzy, odborné akce.....	9
3.2.4. Učební osnova praktické části ve vlastním specializovaném výcviku.....	9
3.2.5. Ukončení vlastního specializovaného výcviku	11
4. Hodnocení výsledků vzdělávání v průběhu specializačního vzdělávání.....	12
5. Profil absolventa.....	13
5.1. Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal	13
způsobilost	13
6. Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť	14
6.1. Akreditovaná zařízení a pracoviště.....	14
6.1.1. Požadavky pro udělení akreditace k uskutečňování teoretické části vzdělávacího programu	14
6.1.2. Požadavky pro udělení akreditace k uskutečňování praktické části vzdělávacího programu	15
6.1.3. Požadavky pro udělování akreditace k uskutečňování teoreticko-praktické části vzdělávacího programu (kazuistické semináře).....	17
6.1.4. Požadavky pro udělení akreditace k uskutečňování kurzu neodkladná první pomoc	18
6.1.5. Požadavky pro udělení akreditace k uskutečňování semináře Základy zdravotnické legislativy.....	18
7. Seznam doporučené literatury	19

1. Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání v oboru Klinická psychologie je získání potřebných teoretických znalostí a praktických dovedností v oblasti prevence, diagnostiky, terapie a neodkladné, rehabilitační a dispenzární péče, umožňující samostatnou činnost klinického psychologa v lůžkové i ambulantní péči v souladu s platnou legislativou.

2. Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání

2.1. Vstupní podmínky

Podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru Klinická psychologie je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání Psychologa ve zdravotnictví dle § 22 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 96/2004 Sb.“).

Absolvent nejméně pětiletého magisterského jednooborového studia psychologie, které bylo zahájeno nejpozději ve školním roce 2008/2009, může být zařazen do specializačního vzdělávání za podmínky, že akreditovaný kvalifikační kurz Psycholog ve zdravotnictví absolvuje v průběhu specializačního vzdělávání.

2.2. Průběh specializačního vzdělávání

Vzdělávací program uskutečňuje akreditované zařízení. Akreditovaným zařízením je poskytovatel zdravotních služeb, jiná právnická osoba nebo fyzická osoba, kterým ministerstvo udělilo akreditaci v souladu s § 45 odst. 1 písmeno a), zákona č. 96/2004 Sb. Udělením akreditace se získává oprávnění k uskutečňování vzdělávacího programu nebo jeho části. Zařízení, které uskutečňuje praktickou část musí mít oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru Klinická psychologie.

Celková délka specializačního vzdělávání je minimálně 48 měsíců a uskutečňuje se při výkonu povolání:

- a) formou celodenní průpravy v rozsahu odpovídajícímu stanovené týdenní pracovní doby podle zákona č. 96/2004 Sb. a zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
- b) může probíhat i jako rozvolněná příprava v rozsahu nejméně poloviny stanovené týdenní pracovní doby; celková délka, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní průpravy.

Vzdělávání probíhá paralelně na třech úrovních: teoretické, teoreticko-praktické a praktické. Účastník specializačního vzdělávání musí plnit povinnosti všech tří úrovní.

Součástí vzdělávacího programu je absolvování psychoterapeutického minima (certifikovaný kurz Psychoterapeutické minimum nebo 200 hodin zahájeného komplexního psychoterapeutického vzdělávání akreditovaného pro zdravotnictví dle kritérií schválených MZČR)

V rámci plnění podmínek specializačního vzdělávání probíhá hodina teoretické a teoreticko-praktické výuky v rozsahu 45 minut a praktická část v rozsahu 60 minut. Teoretická a teoreticko-praktická výuka může probíhat prezenční nebo distanční formou, praktická výuka musí probíhat formou prezenční.

Specializační vzdělávání v oboru Klinická psychologie má dva stupně – sestává se ze základního kmene a z vlastního specializovaného výcviku.

Průběh specializačního vzdělávání je evidován v tzv. logbooku (deníku, studijním průkazu), do něhož provádí školitel akreditovaného zařízení záznamy o průběhu specializačního vzdělávání, omluvené absenci, průběhu odborné praxe a splnění předepsaných výkonů. Záznamy o teoretické části specializačního vzdělávání do logbooku provádí lektor pro teoretickou výuku.

Seznam povinných výkonů je stanoven vzdělávacím programem a je uveden v logbooku. Jejich četnost je stanovena jako minimální tak, aby účastník specializačního vzdělávání zvládl danou problematiku nejen po teoretické, ale i po praktické stránce. Potvrzení o absolvování povinných kurzů v základní i specializační části vzdělávání se zapisuje do logbooku.

3. Učební osnova

3.1. Učební osnova základního kmene – minimálně 24 měsíců

3.1.1. Učební osnova teoretické části

Název teoretické části	Specializační seminář v klinické psychologii	
Typ	Povinný jednodenní teoretický seminář	
Minimální rozsah	<p>2x za pololetí (z toho jeden seminář je nepovinný) Při rozvolněné formě přípravy zůstává povinnost účasti jednoho semináře za pololetí.</p> <p>Povinností účastníka specializačního vzdělávání je alespoň jednou v rámci specializačního vzdělávání prezentovat vlastní kazuistiku dle metodiky „Pokyny pro vypracování kazuistiky“, která je schválena ministerstvem zdravotnictví.</p> <p>Semináře je možné absolvovat online formou, netýká se prezentace vlastní kazuistiky.</p>	
Cíl	Prohloubení teoretických znalostí, kdy je kladen důraz na provázání praktického případu se širším teoretickým rámcem.	
Obsah teoretického semináře		Minimální počet hodin
Rozbor kasuistických příkladů s důrazem na diferenciální diagnostiku, přehled souvisejících teoretických aspektů.		3
Aktuální téma z oblasti klinické psychologie.		3
Celkem		6

Název teoretické části	Kurz neodkladná první pomoc	
Typ	Povinný kurz	
Minimální rozsah	12 hodin	
Cíl	Osvojit si teoretické znalosti a praktické dovednosti nutné pro poskytnutí první pomoci	
Obsah teoretického semináře		Minimální počet hodin
Zahájení, řetěz přežití a jeho články; Úloha ZZS v ČR, jejich organizace; Základní životní funkce; Bezprostřední ohrožení života – příčiny, výskyt a příznaky.		1
Náhlá zástava krevního oběhu, výskyt, diagnóza, základní a rozšířená neodkladná resuscitace (BLS, Basic Life support). Automatizovaná externí defibrilace: <ul style="list-style-type: none"> historie vzniku BLS, definice, zásady a ukončení BLS, terapeutické postupy. 		2
Bezvědomí, mdloba, křeče		1

Vzdělávací program specializačního vzdělávání pro psychologa ve zdravotnictví

Dušnost – kardiálního, nekardiálního původu	1
Úrazy: krvácení a jeho stavění, zlomeniny, šok, luxace, termická traumata, úrazy elektrickou energií	1
Zvláštnosti urgentních stavů u dětí	1
Integrovaný záchranný systém a krizová logistika	1
Praktická výuka	4
Celkem	12
Ukončení	Ověření znalostí testem

Absolvování kurzu Neodkladná první pomoc není podmínkou pro ukončení základního kmene. Tento kurz je možné absolvovat kdykoliv v průběhu specializačního vzdělávání.

Název teoretické části	Seminář základy zdravotnické legislativy	
Typ	Povinný seminář	
Minimální rozsah	4 hodin. Semináře je možné absolvovat online formou.	
Cíl	Získat minimální povědomí o právních aspektech klinicko-psychologické péče.	
Obsah teoretického semináře		Minimální počet hodin
Organizace a řízení zdravotnictví, financování zdravotní péče.		1
System právních předpisů ve zdravotnictví. Postavení a kompetence MZ a krajů		2
System veřejného zdravotního pojištění		
Orgány a zařízení ochrany veřejného zdraví.		
Druhy, formy a právní postavení zdravotnických zařízení		
Postavení a kompetence komor, profesních a odborných společností		
Zdravotnická dokumentace, ochrana dat.		
Právní odpovědnost ve zdravotnictví		1
Etika zdravotnického povolání, základní kategorie etiky, principy a aplikace etiky ve zdravotnictví, vztah etiky a práva.		
Celkem		4
Ukončení	Ověření znalostí testem	

Absolvování semináře Základy zdravotnické legislativy není podmínkou pro ukončení základního kmene. Tento seminář je možné absolvovat kdykoliv v průběhu specializačního vzdělávání.

3.1.2. Učební osnova teoreticko-praktické části

Název teoretickopraktické části	Kazuistické (teoreticko-praktické) semináře	
Typ	Povinný seminář	
Minimální rozsah	10 seminářů za pololetí (celkem 20 hodin) Při rozvolněné formě průpravy se počet povinných seminářů za semestr adekvátně snižuje. Během každého pololetí vzdělávání je přípustná absence maximálně na jednom semináři.	
Cíl	Provázání praktických dovedností a teoretických znalostí.	
Obsah teoreticko-praktického semináře		Minimální počet hodin
Prezentace vlastních klinických případů se zpětnou vazbou školitele.		2 x 10
Minimální počet hodin za pololetí		20

3.1.3. Učební osnova praktické části

Název	Odborná praxe v akreditovaném zařízení	
Typ	Povinná odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb v oboru klinická psychologie.	
Minimální rozsah	minimálně 24 měsíců	
Cíl	Získat potřebné praktické dovednosti	
Seznam výkonů (Seznam výkonů a jejich četnost je stanoven jako minimální, aby účastník specializačního vzdělávání zvládl danou problematiku nejen po teoretické, ale i po praktické stránce)		Minimální počet výkonů
Psychopatologický nálezn – popis pacienta (bez věkového omezení), jeho vzezření a chování, popis jeho kognitivních funkcí, emotivity, motoriky, vůle aj., terminologií obecné psychopatologie		3
Vyšetření inteligence aktuální verzí komplexních inteligenčních souborů spolu s použitím specifických metod na vyšetření paměti, pozornosti a exekutivních funkcí; interpretace výsledků v rámci diferenciatní diagnostiky		3
Vyšetření inteligence a osobnosti (včetně diagnostického rozhovoru, testů osobnosti, paměti a pozornosti apod.); interpretace výsledků v rámci diferenciatní diagnostiky (vyšetření intelektu musí být provedeno aktuální verzí komplexních inteligenčních souborů, vyšetření osobnosti musí zahrnovat ROR, TAT nebo aktuální verzí komplexního testu osobnosti)		3

Vzdělávací program specializačního vzdělávání pro psychologa ve zdravotnictví

Komplexní vyšetření (kognitivní funkce, osobnost, rodinné vztahy atd.) v rámci diferenciální diagnostiky (bez věkového omezení)	3
Podpůrná psychoterapie individuální, event. krizová intervence nebo klinické poradenství (bez věkového omezení) nejméně v rozsahu 5 hodin v rozmezí minimálně 3 měsíců	3 pacienti

3.1.4. Ukončení základního kmene

Podmínkou pro ukončení základního kmene je:

- 1) splnění požadavků stanovených vzdělávacím programem v základním kmeni
- 2) ověření znalostí písemným testem, který je realizován 1x měsíčně v zařízení, které je akreditováno pro teoretickou část. Počet opakování testu není omezen.

Úspěšné absolvování testu a ukončení základního kmene je potvrzeno školitelem v logbooku.

Splnění požadavků v základním kmeni je předpokladem pro pokračování ve vlastním specializovaném výcviku.

Absolvent/ka bude mít po absolvování základního kmene tyto teoretické vědomosti a bude znát:

- základní psychologické vývojové teorie a teorie osobnosti
- obecnou psychopatologii
- základní rozdělení psychodiagnostických metod
- základní psychometrické poznatky nutných pro administraci psychodiagnostických metod
 - klasifikaci duševních poruch
- Elementární psychofarmakologii v míře, která umožní základní porozumění použití psychofarmak
- základní účinné mechanismy psychoterapie

Absolvent/ka bude mít po absolvování základního kmene tyto praktické dovednosti a bude připraven/a:

- Odebrat anamnézu, interpretace jejího významu v kontextu případu daného pacienta
- Stanovit cíle klinicko-psychologického vyšetření
- Určit potřebu klinicko-psychologické péče a její formu.
- klasifikovat duševní poruchy a poruchy chování dle platné klasifikace nemocí
- samostatně vést předepsanou zdravotnickou dokumentaci a vyhotovovat písemnosti pro zdravotnické i nezdravotnické instituce
- rozpoznat nutnost předání pacienta do péče jinému odborníkovi, případně nutnosti přizvat ke spolupráci odborníky dalších oborů
- posoudit nebezpečí hrozící auto- či heteroagrese
- navrhnout adekvátní psychoterapii, režimová opatření, schopnost navrhnout rehabilitační plán
- poskytnout základní psycho-edukaci pacientovi a jeho blízkým
- navázat a udržet s pacientem, případně s jeho blízkými, kvalitní pracovní alianci

3.2. Učební osnova vlastního specializovaného výcviku – minimálně 24 měsíců

Postup do vlastního specializovaného výcviku je podmíněn splněním požadavků stanovených vzdělávacím programem v rámci základního kmene a úspěšným absolvováním testu po základním kmeni.

3.2.1. Učební osnova teoretické části

Název teoretické části	Specializační kurz v klinické psychologii
Typ	Povinný týdenní kurz
Minimální rozsah	40 hodin teoretické výuky, Semináře je možné absolvovat online formou.
Cíl	Upevnit a vzájemně propojit teoretické vědomosti nutné pro složení atestační zkoušky.
Obsah teoretického semináře	Minimální počet hodin
Psychologická diagnostika.	8
Klinická vývojová psychologie, přehled psychopatologie dětí.	8
Přehled psychopatologie dospělých.	8
Psychoterapie.	8
Psychofarmakologie, somatologie.	4
Psychologická práce s vážně somaticky nemocnými.	4
Celkem	40

Název teoretické části	Specializační seminář v klinické psychologii
Typ	Povinný jednodenní teoretický seminář
Minimální rozsah	2x za pololetí (z toho jeden seminář je nepovinný) Při rozvolněné formě přípravy zůstává povinnost účasti jednoho semináře za pololetí. Povinností účastníka specializačního vzdělávání je alespoň jednou v rámci specializačního vzdělávání prezentovat vlastní kazuistiku dle metodiky „Pokyny pro vypracování kazuistiky“, která je schválena ministerstvem zdravotnictví Semináře je možné absolvovat online formou, netýká se prezentace vlastní kazuistiky.
Cíl	Prohloubení teoretických znalostí, kdy je kladen důraz na provázání praktického případu se širším teoretickým rámcem.
Obsah teoretického semináře	Minimální počet hodin
Rozbor kasuistických příkladů s důrazem na diferenciální diagnostiku, přehled souvisejících teoretických aspektů.	3

Aktuální téma z oblasti klinické psychologie.	3
Celkem	6

3.2.2. Učební osnova teoreticko-praktické části

Název teoretickopraktické části	Kazuistické (teoreticko-praktické) semináře	
Typ	Povinný seminář	
Minimální rozsah	10 seminářů za pololetí (celkem 20 hodin) Při zkrácené formě průpravy se počet povinných seminářů za semestr adekvátně snižuje. Během každého pololetí vzdělávání je přípustná absence maximálně na jednom semináři.	
Cíl	Provázání praktických dovedností a teoretických znalostí.	
Obsah teoreticko-praktického semináře		Minimální počet hodin
Prezentace vlastních klinických případů se zpětnou vazbou školitele		2 x 10
Minimální počet hodin za pololetí		20

3.2.3. Doporučené kurzy, odborné akce

- Doporučené (nepovinné) kurzy v psychologických diagnostických metodách (např. Užití Rorschachovy metody, Wechslerovy soubory, MMPI-2, TAT, Psychologická vývojová diagnostika, atd) a další certifikované kurzy v dílčích oblastech klinické psychologie.
- Doporučené (nepovinné) odborné akce pořádané IPVZ a jinými odbornými společnostmi.

3.2.4. Učební osnova praktické části ve vlastním specializovaném výcviku

Název	Odborná praxe v akreditovaném zařízení	
Typ	Povinná odborná praxe u poskytovatele zdravotních služeb v oboru klinická psychologie. <i>Odbornou praxi na jednotlivých typech pracovištích je možné absolvovat po částech v průběhu celého specializačního vzdělávání</i>	
Minimální rozsah	minimálně 24 měsíců	
Cíl:	Prohloubení stávajících dovedností a získání specializovaných dovedností v oblasti prevence, diagnostiky a terapie	
Z toho povinně:		
Odborná praxe na psychologickém pracovišti (ambulantního nebo lůžkového typu), které poskytuje péči o děti (dětští pacienti musí tvořit minimálně 75 % pacientů takového zařízení)		1 měsíc
Odborná praxe na psychologickém pracovišti lůžkového typu, které poskytuje služby dospělým psychiatrickým pacientům		1 měsíc

Vzdělávací program specializačního vzdělávání pro psychologa ve zdravotnictví

Odborná praxe na psychologickém pracovišti lůžkového typu, které poskytuje služby pacientům jiných lékařských oborů	1 měsíc
Odborná praxe na psychologickém pracovišti ambulantního typu.	1 měsíc
Z toho nepovinně:	
Odborná praxe na psychologickém pracovišti lůžkového typu, které poskytuje péči o děti (dětští pacienti musí tvořit minimálně 75% pacientů)	1 měsíc

Seznam výkonů (Seznam výkonů a jejich četnost je stanoven jako minimální, aby účastník specializačního vzdělávání zvládl danou problematiku nejen po teoretické, ale i po praktické stránce)	Minimální počet výkonů, v případě, že výkony již nebyly absolvovány v rámci základního kmene
Psychopatologický nálezn – popis pacienta (bez věkového omezení), jeho vzezření a chování, popis jeho kognitivních funkcí, emotivity, motoriky, vůle aj., terminologií obecné psychopatologie	2
Vyšetření inteligence aktuální verzí komplexních inteligenčních souborů spolu s použitím specifických metod na vyšetření paměti, pozornosti a exekutivních funkcí; interpretace výsledků v rámci diferenciatní diagnostiky	7
Vyšetření inteligence a osobnosti (včetně diagnostického rozhovoru, testů osobnosti, paměti a pozornosti apod.); interpretace výsledků v rámci diferenciatní diagnostiky (vyšetření intelektu musí být provedeno aktuální verzí komplexních inteligenčních souborů, vyšetření osobnosti musí zahrnovat ROR, TAT nebo aktuální verzi komplexního testu osobnosti)	17
Klinické či výzkumné posouzení pacienta (bez věkového omezení) posuzovacími stupnicemi; interpretace výsledků v rámci diferenciatní diagnostiky	5
Komplexní vyšetření dítěte od narození do 42 měsíců věku nebo dítěte s aktuální vývojovou úrovní 0-42 měsíců. Obsaženo musí být posouzení vývojové úrovně s využitím globální vývojové škály (Gesell, Bayleyová).	5
Komplexní vyšetření dítěte od 3 do 6 let věku, obsaženo vyšetření inteligence s využitím globálního inteligenčního souboru pro předškolní věk (SB-IV, IDS, IDS-P, SON-R aj.); hodnocení rodinných vztahů na základě přímého pozorování interakce a/nebo alespoň 2 klinických metod (kresebné metody, Scénotest, projektivní rozhovor, CAT, CATO nebo jiné apercepční techniky, event. Bene-Anthony); hodnocení osobnostních a temperamentových charakteristik dítěte	5
Komplexní vyšetření dětí školního věku (7-15 let) obsahující hodnocení schopností (využití globální individuální intelektové baterie a testů, eventuálně zkoušek speciálních schopností), osobnosti a rodinných vztahů (včetně diagnostického rozhovoru/hry s dítětem a rozhovoru s rodiči), k diagnostice osobnosti musí být použit ROR nebo TAT nebo jiná apercepční technika a projektivní rozhovor	5

Vzdělávací program specializačního vzdělávání pro psychologa ve zdravotnictví

Komplexní vyšetření dospívajících (13-18 let) obsahující kompletní vyšetření kognitivních schopností (s využitím některé aktuální verze komplexních inteligenčních souborů a testů speciálních schopností) a osobnosti (včetně diagnostického rozhovoru, projektivních metod a alespoň jedné metody dotazníkové)	5
Komplexní vyšetření (kognitivní funkce, osobnost, rodinné vztahy atd.) v rámci diferenciatní diagnostiky (bez věkového omezení)	17
Podpůrná psychoterapie individuální, event. krizová intervence nebo klinické poradenství (bez věkového omezení) nejméně v rozsahu 5 hodin v rozmezí minimálně 3 měsíců	17 pacientů
Aktivní účast minimálně na 15 skupinových a/nebo komunitních sezeních vedených kvalifikovaným psychoterapeutem. <i>Psychoterapeutické výkony z této kategorie lze vykazovat též, jsou-li součástí stáže v rámci systematického psychoterapeutického výcviku. Musí jít ovšem o pacientskou skupinu pod vedením kvalifikovaného psychoterapeuta.</i>	15 sezení

3.2.5. Ukončení vlastního specializovaného výcviku

Podmínkou pro ukončení vlastního specializovaného výcviku je:

- 1) splnění všech požadavků stanovených vzdělávacím programem ve vlastním specializovaném výcviku
- 2) absolvování psychoterapeutického minima.

Podmínkou splnění psychoterapeutického minima je:

- a. absolvování akreditovaného certifikovaného kurzu Psychoterapeutické minimum (dle kritérií zveřejněných MZ ČR) v - rozsahu 140 hodin, z toho 80 hodin sebezkušenosti a nácviku základních psychoterapeutických dovedností a 60 hodin supervize, nebo:
- b. absolvování 200 hodin zahájeného komplexního psychoterapeutického vzdělávání akreditovaného pro zdravotnictví dle kritérií schválených MZČR.

Úspěšné absolvování a ukončení vlastního specializovaného výcviku je potvrzeno školitelem v logbooku.

Absolvent/ka bude mít po absolvování vlastního specializovaného výcviku tyto teoretické vědomosti a bude znát:

- *Psychologickou diagnostiku:* Psychometrické parametry základních a dalších specializovaných psychodiagnostických metod, metodologické aspekty psychodiagnostiky; užití diagnostických metod v diferenciatní diagnostice.
- *Klinickou vývojovou psychologii:* Vývojové poruchy u dětí, význam vývojového hlediska při práci s dospělými pacienty s vážnými psychickými poruchami či odchylkami, schopnost posoudit úroveň fungování pacienta z vývojově-psychologického hlediska.
- *Psychopatologii:* Symptomatologie a nozologie psychických poruch.

Vzdělávací program specializačního vzdělávání pro psychologa ve zdravotnictví

- Psychopatologii dětství, adolescence, dospělosti a stáří, rodinnou interakci a duševní zdraví, poruchy manželského a rodinného soužití. Speciální psychosexuální problematiku. Problematiku návykových nemocí.
- *Psychoterapii*: základní metody psychoterapie individuální, skupinové a rodinné u dospělých a dětí, postupy krizové intervence a práce s vážně somaticky nemocnými pacienty a s pacienty v náročných životních situacích.
- *Psychologickou problematiku somatických onemocnění*: psychické následky somatických onemocnění, zvláště chronických a infaustních. Psychologické aspekty tělesných a smyslových poruch, psychologie bolesti, psychologické aspekty medicínských výkonů, psychosomaticky založená onemocnění, psychologické aspekty pracovní neschopnosti a změněné pracovní schopnosti.
- *Pedagogiku a duševní hygienu*: Výchova a vzdělávání: Výchova dětí v rodině a mimo ni; náhradní rodinná péče. Výchova a vzdělávání dětí nemocných a postižených, i v rámci hospitalizace. Děti ohrožené prostředím, psychologické a pedagogické problémy hospitalizovaných dětí a dospívajících.

Absolvent/ka bude mít po absolvování vlastního specializovaného výcviku tyto praktické dovednosti a bude připraven/a:

- *Psychodiagnostika*: Spolehlivá praktická znalost základních a dalších specifických psychodiagnostických technik. Schopnost samostatného vedení diagnostického rozhovoru a strukturovaného pozorování. Schopnost analyzovat diagnostický problém a navrhnout optimální strategii vyšetření; schopnost diferenciální diagnostiky, schopnost formulovat klinicko-psychologický nález.
- *Psychoterapie*: Praktická znalost psychoterapeutického vedení v rámci podpůrné psychoterapie. navázat kontakt s nemocným v akutní krizi, pomoci mu ke konstruktivnímu postoji a nabídnout mu možnosti další odborné péče.
- *Klinicko-psychologické poradenství*: posoudit z psychologického hlediska sociální, výchovnou a pracovní problematiku a poskytnout poradenskou péči v návaznosti na činnost dalších pracovníků ve zdravotnictví.
- *Rehabilitace*: realizovat metody rehabilitace psychických funkcí, resp. celkové psychologické rehabilitace nemocných a handicapovaných osob v oboru, v němž účastník specializačního vzdělávání pracuje.
- *Reedukace*: podílet se, případně vést reedukační činnost v oboru, v němž účastník specializačního vzdělávání pracuje.

4. Hodnocení výsledků vzdělávání v průběhu specializačního vzdělávání

Odborná praxe na akreditovaných pracovištích probíhá pod vedením přiděleného školitele, který je zaměstnancem daného pracoviště.

Školitel vypracovává studijní plán a plán plnění odborné praxe a praktických výkonů, které má účastník specializačního vzdělávání v průběhu přípravy absolvovat.

Školitel průběžně prověřuje teoretické vědomosti a praktické dovednosti účastníka vzdělávání pravidelně v šestiměsíčních intervalech a potvrzuje splnění odborné praxe, předepsaných výkonů a absolvování kazuistických seminářů do Logbooku.

Záznam o ukončení základního kmene i vlastního specializovaného výcviku se provádí dále do průkazu odbornosti.

Předpoklad přístupu k atestační zkoušce:

- splnění všech požadavků daných vzdělávacím programem,
- absolvování povinné praxe a její zhodnocení v logbooku,
- absolvování povinných vzdělávacích akcí – záznam v logbooku, • předložení seznamu výkonů v logbooku potvrzených školitelem,
- předložení písemné kazuistické práce.

Atestační zkouška probíhá dle vyhlášky č. 189/2009 Sb., o atestační zkoušce, zkoušce k vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, závěrečné zkoušce akreditovaných kvalifikačních kurzů a aprobační zkoušce a o postupu při ověření znalosti českého jazyka ve znění pozdějších předpisů.

1) část praktická – obhajoba písemné kazuistické práce dle standardizované a zveřejněné metodiky. Posudek oponenta bude znát účastník specializačního vzdělávání před zahájením atestační zkoušky)

2) část teoretická – 3 odborné otázky z níže uvedených oblastí:

- psychopatologie a psychodiagnostika dětí a dospívajících, ○
- psychopatologie a psychodiagnostika dospělých, ○
- psychoterapie.

5. Profil absolventa

Po absolvování specializačního vzdělávání je klinický psycholog oprávněn k samostatnému výkonu povolání klinického psychologa bez odborného dohledu.

5.1. Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

- Klinický psycholog vykonává činnosti podle § 23 vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů, s dětmi i dospělými.
 - a) bez odborného dohledu: ○ provádí klinicko-psychologickou diagnostiku, ○ provádí podpůrnou psychoterapii a socioterapii,
 - poskytuje neodkladnou péči v případě akutních psychických krizí a traumat, ○ provádí rehabilitaci, reedukaci a resocializaci psychických funkcí, ○ školí zdravotnické pracovníky v oblasti psychologie zdraví a nemoci, ○ provádí psychologickou prevenci, výchovu a poradenství ke zdravému způsobu života,
 - podílí se na prevenci psychologických problémů zdravotnických pracovníků, ○ provádí poradenskou činnost v oblasti péče o psychický stav tělesně i duševně

Vzdělávací program specializačního vzdělávání pro psychologa ve zdravotnictví

- nemocných pacientů, včetně paliativní péče o nevyléčitelně nemocné a přípravy na lékařské zákroky,
- o provádí odbornou konziliární, posudkovou a dispensární činnost.
- b) odborným dohledem psychoterapeuta, který získal atestaci v oboru psychoterapie nebo absolvoval certifikovaný kurz v psychoterapii do 31. 12. 2018 nebo funkční specializaci do 31. 12. 2009, může provádět systematickou individuální, skupinovou, emergentní a rodinnou psychoterapii.

6. Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

Vzdělávací instituce, poskytovatelé zdravotních služeb a pracoviště zajišťující teoretickou výuku i odbornou praxi účastníků specializačního vzdělávání musí být akreditovány dle ustanovení § 45 zákona č. 96/2004 Sb. Tato zařízení musí účastníkovi zajistit absolvování specializačního vzdělávání dle tohoto vzdělávacího programu.

6.1. Akreditovaná zařízení a pracoviště

6.1.1. Požadavky pro udělení akreditace k uskutečňování teoretické části vzdělávacího programu

Personální požadavky	<p>Odborný garant odpovídá za odbornou úroveň vzdělávacího programu, koordinuje obsahovou přípravu vzdělávacího programu, dohlíží na kvalitu jeho uskutečňování, vyhodnocuje a rozvíjí jej.</p> <p>Odborným garantem teoretické části vzdělávacího programu může být zdravotnický pracovník, který</p> <ul style="list-style-type: none"> • získal specializovanou způsobilost v oboru klinická psychologie, • pracuje v oboru 5 let min. v úvazku 0,8 po získání specializované způsobilosti, při nižším úvazku se doba praxe úměrně navyšuje. • má pedagogické zkušenosti v oboru.
	<p>Lektorem teoretické části vzdělávacího programu je osoba v pracovněprávním nebo obdobném smluvním vztahu akreditovaného zařízení, který přednáší danou část vzdělávacího programu a prověřuje teoretické znalosti účastníka vzdělávání. Lektorem teoretické části vzdělávacího programu může být zdravotnický pracovník, který</p> <ul style="list-style-type: none"> • získal specializovanou způsobilost v oboru klinická psychologie, • pracuje v oboru 3 roky v úvazku 0,8 po získání specializované způsobilosti, • má pedagogické zkušenosti v oboru
Materiální a technické vybavení	<p>Pracoviště disponuje prostorovým i organizačním zázemím pro pořádání kurzů, má k dispozici učebny a seminární místnosti. Musí být vybaveno počítačem, výukovými pomůckami (dataprojektor apod.) a musí mít přístup na internet.</p> <p>K dispozici je základní současná odborná literatura.</p>

Vzdělávací program specializačního vzdělávání pro psychologa ve zdravotnictví

Bezpečnost a ochrana zdraví	<p>Součástí teoretické i praktické výuky je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany včetně ochrany před ionizujícím zářením. Výuka k bezpečné a zdraví neohrožující práci vychází z požadavků platných právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.</p> <p>Požadavky jsou doplněny informacemi o rizicích možných ohrožení v souvislosti s vykonáváním praktické výuky, včetně informací vztahujících se k opatřením na ochranu před působením zdrojů rizik</p>
------------------------------------	---

6.1.2. Požadavky pro udělení akreditace k uskutečňování praktické části vzdělávacího programu

Personální požadavky	<p>Odborný garant odpovídá za odbornou úroveň vzdělávacího programu, koordinuje obsahovou přípravu vzdělávacího programu, dohlíží na kvalitu jeho uskutečňování, vyhodnocuje a rozvíjí jej.</p> <p>Odborný garantem praktické části vzdělávacího programu může být zdravotnický pracovník, který</p> <ul style="list-style-type: none"> • získal specializovanou způsobilost v oboru Klinická psychologie, • pracuje min. v oboru 1 rok v úvazku 0,8 po získání specializované způsobilosti, při nižším úvazku se doba praxe úměrně navyšuje. • minimální pracovní úvazek garanta činí 0,5 . <p>Školitel praktické části je zaměstnanec akreditovaného zařízení, který průběžně prověřuje teoretické znalosti a praktické dovednosti účastníka vzdělávání a vypracovává studijní plán a plán plnění praktických výkonů, které musí účastník vzdělávání absolvovat.</p> <p>Školitelem praktické části může být zdravotnický pracovník, který</p> <ul style="list-style-type: none"> • získal specializovanou způsobilost v oboru Klinická psychologie • pracuje v oboru min. 1 rok v úvazku alespoň 0,8 po získání specializované způsobilosti • minimální pracovní úvazek školitele na pracovišti, kde bude poskytována praktická výuka, činí min. 0,5. <p>Pracovní zajištění</p> <p>Pokud je na pracovišti zaměstnán pouze 1 klinický psycholog ve funkci školitele, uvede žadatel o akreditaci jméno osoby, která přebírá funkci školitele po dobu jeho nepřítomnosti na pracovišti, přesáhne-li tato doba 1 měsíc.</p>
-----------------------------	--

	<p>Poměr školitelů a školenců</p> <ul style="list-style-type: none"> • V zařízení ambulantního typu může na jednoho školitele s úvazkem alespoň 0,8 připadat maximálně tolik školenců, aby souhrn jejich úvazků byl nejvýše 3,0, přičemž minimální úvazek školence je 0,5. • V zařízení ambulantního typu může na jednoho školitele s úvazkem nižším než 0,8 připadat maximálně tolik školenců, aby souhrn jejich úvazků byl nejvýše 1,0, přičemž minimální úvazek školence je 0,5. • V zařízení nemocničního typu může na jednoho školitele s úvazkem alespoň 0,8 připadat maximálně tolik školenců, aby souhrn jejich úvazků byl nejvýše 6,0, přičemž minimální úvazek školence je 0,5.
--	---

Vzdělávací program specializačního vzdělávání pro psychologa ve zdravotnictví

	<ul style="list-style-type: none"> • V zařízení nemocničního typu může na jednoho školitele s úvazkem nižším než 0,8 připadat maximálně tolik školenců, aby souhrn jejich úvazků byl nejvýše 2,0, přičemž minimální úvazek školence je 0,5.
<p>Materiální a technické vybavení</p>	<p>Vybavení základními diagnostickými metodami a dalšími pomůckami, které umožňují kvalifikované a současným požadavkům odpovídající provádění zdravotnické činnosti klinického psychologa. Doložení čestným prohlášením. V akreditovaném zařízení je nutná dostupnost (i formou možného okamžitého zapůjčení z jiného zdravotnického zařízení) zejména:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vývojová škála pro diagnostiku dětí 0-3 roky • komplexní metody pro vyšetření inteligence dětí předškolního a mladšího školního věku (např. SB IV, IDS, IDS-P) • SON – R • aktuální verze Wechslerových škál pro děti a dospělé • Rorschachova metoda • alespoň jeden test pro vyšetření pozornosti, jeden test pro vyšetření paměti, jeden test pro vyšetření vizuomotorických schopností, didaktické testy a zkoušky zrakové a sluchové percepce • alespoň jeden testový herní soubor • alespoň jedna apercepční metoda (např. TAT, CATO, AAC apod.) • alespoň jedna dotazníková metoda pro diagnostiku rodinných vztahů • dotazníky a škály pro děti (např. B-JEPI, RCMAS-2, HSPQ, Piers-Harris CARS 2 apod.) • Komplexní baterie pro diagnostiku inteligence dospělých (WAIS-III, případně novější alternativa standardizovaná pro ČR) • MMPI-2 • ROR • TAT (či odvozená metoda) • Komplexní paměťová baterie (např. WMS IIIa, Tomal 2 apod.) • Osobnostní dotazník (např. PSSI, NEO-PI-R, EPQ, 16 PF apod.) • Test pozornosti (např. d2, TKP a pod) • Testy paměti – alespoň jeden verbální a jeden neverbální • Test exekutivních funkcí (např. Stroopův test, WCST apod.) • Alespoň jedna objektivní posuzovací škála <p>Prostorové podmínky splňují běžné požadavky na psychologickou ambulanci s tím, že počet místností musí odpovídat souhrnu úvazků školitelů a školenců, přičemž musí být zřejmé, že přímá práce s pacienty je vykonávána v ordinaci, kde dané prostory mají oprávnění poskytování zdravotních služeb v oboru Klinická psychologie.</p>

Vzdělávací program specializačního vzdělávání pro psychologa ve zdravotnictví

Organizační a provozní požadavky	Charakter pracoviště Klinicko-psychologické pracoviště (samostatné zdravotnické zařízení nebo jako součást lůžkového nebo ambulantního zdravotnického zařízení).
	Pracoviště má oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru klinická psychologie.
Bezpečnost a ochrana zdraví	Součástí praktické výuky je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany včetně ochrany před ionizujícím zářením. Výuka k bezpečné a zdravé neohrožující práci vychází z požadavků platných právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Požadavky jsou doplněny informacemi o rizicích možných ohrožení v souvislosti s vykonáváním praktické výuky, včetně informací vztahujících se k opatřením na ochranu před působením zdrojů rizik.

6.1.3. Požadavky pro udělování akreditace k uskutečňování teoreticko-praktické části vzdělávacího programu (kazuistické semináře)

Personální požadavky	<p>Školitel teoreticko-praktické části vzdělávacího programu je zaměstnanec akreditovaného zařízení.</p> <p>Školitel teoreticko-praktické části může být zdravotnický pracovník, který:</p> <ul style="list-style-type: none"> • získal specializovanou způsobilost v oboru Klinická psychologie, • pracuje v oboru 2 roky v úvazku alespoň 0,8 po získání specializované způsobilosti, při nižším úvazku se doba praxe úměrně navyšuje. <p>Pracovní zajištění</p> <p>Pracoviště musí disponovat alespoň 2 klinickými psychology, přičemž alespoň jeden musí mít nejméně dvouletou klinickou praxi od získání specializované způsobilosti v klinické psychologii.</p> <p>Alespoň jeden z nich musí být zaměstnán na akreditovaném pracovišti na úvazek 0,8.</p> <p>Druhý klinický psycholog zajišťující teoreticko – praktickou část může být zajištěn smluvně, v minimálním úvazku 0,4.</p>
Materiální a technické vybavení	<p>Vybavení nebo dostupnost zápůjčky základními diagnostickými metodami a dalšími pomůckami, které umožňují kvalifikované a současným požadavkům odpovídající provádění zdravotnické činnosti klinického psychologa.</p> <p>K dispozici je učebna nebo prostor, který může být využit jako seminární místnost s kapacitou nejméně 10 osob.</p> <p>Na pracovišti je dostupná základní současná odborná literatura (povinná literatura uvedená ve vzdělávacím programu).</p> <p>Na pracovišti jsou přímo dostupné diagnostické metody v rozsahu uvedeném pro zajištění praktické části vzdělávacího programu.</p> <p>Vybavení počítačovou technikou (s možností komunikace přes internet).</p>
Organizační a provozní požadavky	<p>Klinicko-psychologické pracoviště (samostatné zdravotnické zařízení nebo jako součást lůžkového nebo ambulantního zdravotnického zařízení).</p> <p>Pracoviště má oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru klinická psychologie.</p> <p>Akreditované zařízení má povinnost zajistit minimálně dvanáct seminářů za pololetí.</p>

6.1.4. Požadavky pro udělení akreditace k uskutečňování kurzu neodkladná první pomoc

<p>Personální požadavky</p>	<p>Lektorem teoretické části pro kurz Neodkladná první pomoc je osoba v pracovněprávním nebo obdobném smluvním vztahu akreditovaného zařízení, který přednáší danou část vzdělávacího programu a prověřuje teoretické znalosti účastníka vzdělávání.</p> <p>Lektorem teoretické a školitelem praktické části kurzu může být:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lékař se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí v oboru Urgentní medicína a praxí nejméně 5 let v oboru • další odborný pracovník, který má specializovanou způsobilost, která odpovídá tématu uvedenému v kurzu.
<p>Materiální a technické vybavení</p>	<p>Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením.</p> <p>Učebna pro praktickou výuku s vybavením: figurína (dospělý, dětský a novorozenec) umožňující praktický nácvik základní i rozšířené neodkladné resuscitace se simultánním záznamem sledovaných vitálních funkcí (zejména respiračních a oběhových) k objektivizaci účinnosti prováděné resuscitace a možností uložení sledovaných dat do PC a závěrečné vyhodnocení. Model musí umožnit nácvik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajištění průchodnosti dýchacích cest pomocí vzduchovodů, Combi-tubusu, laryngeálního tubusu, laryngeální masky (včetně intubační) a různými technikami tracheální intubace, • umělé plicní ventilace z plic do plic ústy, přes masku, ručním dýchacím přístrojem/transportním ventilátorem, • nácvik intubace dětí/novorozenců a umělou plicní ventilaci, • zajištění průchodnosti dýchacích cest koniopunkcí, minitracheotomií (krikotomií), • punkci pneumotoraxu, • zajištění vstupu do krevního řečiště – punkci a kanylaci periferní žíly, centrální žíly (subclavia, jugularis int.), v. femoralis a různé techniky intraoseálního přístupu, • diagnostiky simulovaných poruch rytmu na kardioskopu a volbu farmako- a elektroimpulzoterapie. <p>Počítačová učebna pro závěrečné testování znalostí. Pro objektivní hodnocení je nezbytné pracovat alespoň s ověřeným kvazistandardizovaným testem.</p>

6.1.5. Požadavky pro udělení akreditace k uskutečňování semináře Základy zdravotnické legislativy

<p>Personální požadavky</p>	<p>Lektorem teoretické části pro seminář Základy zdravotnické legislativy je osoba v pracovněprávním nebo obdobném smluvním vztahu akreditovaného zařízení, která přednáší danou část vzdělávacího programu a prověřuje teoretické znalosti účastníka vzdělávání.</p> <p>Lektorem teoretické části semináře může být:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odborník s právnickým vzděláním, především se znalostí zdravotnického práva a veřejného zdravotnictví s praxí v oboru nejméně 5 let.
------------------------------------	---

Materiální a technické vybavení	Učebna pro teoretickou výuku s příslušným vybavením; poskytnutí studijních textů Základy zdravotnické legislativy, event. jiné
--	---

7. Seznam doporučené literatury

Doporučená literatura
BAŠTECKÁ, B., MACH, J.: Klinická psychologie. Portál, Praha, 2015.
DSM-5 - Diagnostický a statistický manuál duševních poruch, Hogrefe - Testcentrum 2015
DUŠEK, K., VEČEŘOVÁ-PROCHÁZKOVÁ, A.: Diagnostika a terapie duševních poruch, Grada, Praha, 2015.
Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (MKN-10), Poruchy duševní a poruchy chování, ÚZIS, 2018.
Exner, J.E. Jr.: Komprehensivní systém J. E. Exnera, Jr., Hogrefe - Testcentrum 2011.
Exner, J.E. Jr.: RORSCHACH - Praktická příručka, Hogrefe - Testcentrum 2022.
HERETIK, A., HERETIK, A. Jr. a kolektiv: Klinická psychologie. Psychoprof, Nové Zámky, 2016.
HORT V., HRDLIČKA M. KOCOURKOVÁ J.: Dětská a adolescentní psychiatrie. Portál, Praha, 2008.
HÖSCHL, C., LIBIGER, J., ŠVESTKA, J.: Psychiatrie. Tigris, Praha, 2004. /str. 295-603, 609-629, 643-649.
KALINA, K. a kolektiv: Klinická adiktologie. Grada, Praha, 2015.
KRATOCHVÍL, S.: Základy psychoterapie. Portál, Praha, 2017.
KRATOCHVÍL, S.: Skupinová psychoterapie v praxi. Galén, Praha, 2009.
LANGMEIER J., BALCAR K., ŠPITZ J.: Dětská psychoterapie. Portál, Praha, 2000.
LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D.: Vývojová psychologie. Grada, Praha, 2006.
Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů (MKN-10), Poruchy duševní a poruchy chování, ÚZIS, 2018.
PĚČ, O., PROBSTOVÁ, V. a kolektiv: Psychózy: psychoterapie, rehabilitace a komunitní péče, Triton, Praha, 2009.
PRAŠKO, J. a kolektiv: Poruchy osobnosti. Portál, Praha, 2015.
PREISS, M., KUČEROVÁ, H.: Neuropsychologie v psychiatrii. Grada, Praha, 2006.
PROCHASKA, J.O., NORCROSS, J.C.: Psychoterapeutické systémy - Průřez teoriemi, Grada, Praha, 1999.
ŘÍČAN, P., KREJČÍŘOVÁ, D.: Dětská klinická psychologie. Grada, Praha, 2006.
SMOLÍK, P.: Duševní a behaviorální poruchy: Průvodce klasifikací, nástin nozologie, diagnostika. Maxdorf, Praha, 2002.

SVOBODA, M., ČEŠKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H.: Psychopatologie a psychiatrie. Portál, Praha, 2015.

SVOBODA, M. (ed.), HUMPOLÍČEK, P., ŠNOREK, V.: Psychodiagnostika dospělých. Portál, Praha, 2022.

SVOBODA, M., KREJČÍŘOVÁ, D., VÁGNEROVÁ, M.: Psychodiagnostika dětí a dospívajících. Portál, Praha, 2021.

VODÁČKOVÁ, D. a kolektiv: Krizová intervence. Portál, Praha, 2020.

VYBÍRAL, Z., ROUBAL, J.: Současná psychoterapie, Portál, Praha, 2010.

VYMĚTAL, J.: Speciální psychoterapie. Grada, Praha, 2007.

UHROVÁ, T., & ROTH, J. Neuropsychiatrie: klinický průvodce pro ambulantní i nemocniční praxi. Maxdorf, 2020

HEBBENOVÁ, N., MILBERG, W.: Základy neuropsychologického vyšetření, Propsyco, Otrokovice 2014

LICHTENBERGER, E.O., MATHER, N., KAUFMAN, N.L., KAUFMAN, A.S.: Základy psaní zpráv z vyšetření, Otrokovice, 2015

Barkham, M., Lutz, W., & Castonguay, L. G. (Eds.). (2021). Bergin and Garfield's handbook of psychotherapy and behavior change. New Jersey: John Wiley & Sons.

Carr, A. (2006). The handbook of child and adolescent clinical psychology: A contextual approach (2nd ed.). Routledge/Taylor & Francis Group.

Duševní poruchy a poruchy chování. MKN 10, ICD 11

Pomerantz, A. M. (2019). Clinical Psychology: Science, Practice, and Diversity (5th ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc.

Weiss, P. a kol. (2010). Sexuologie. Praha: Grada.

Weiss, P. (2017). Poruchy sexuální preference. Praha: Galén.

Gary Groth-Marnat & Jordan Wright: Handbook of Psychological Assessment, 2016.

Muriel Deutsch Lezak et al.: Neuropsychological Assessment, 2012.

Graham Davey: Psychopathology: Research, Assessment and Treatment in Clinical Psychology, 2021.

Zvýrazněné tituly jsou považovány za základní, ostatní jako doporučené a rozšiřující.